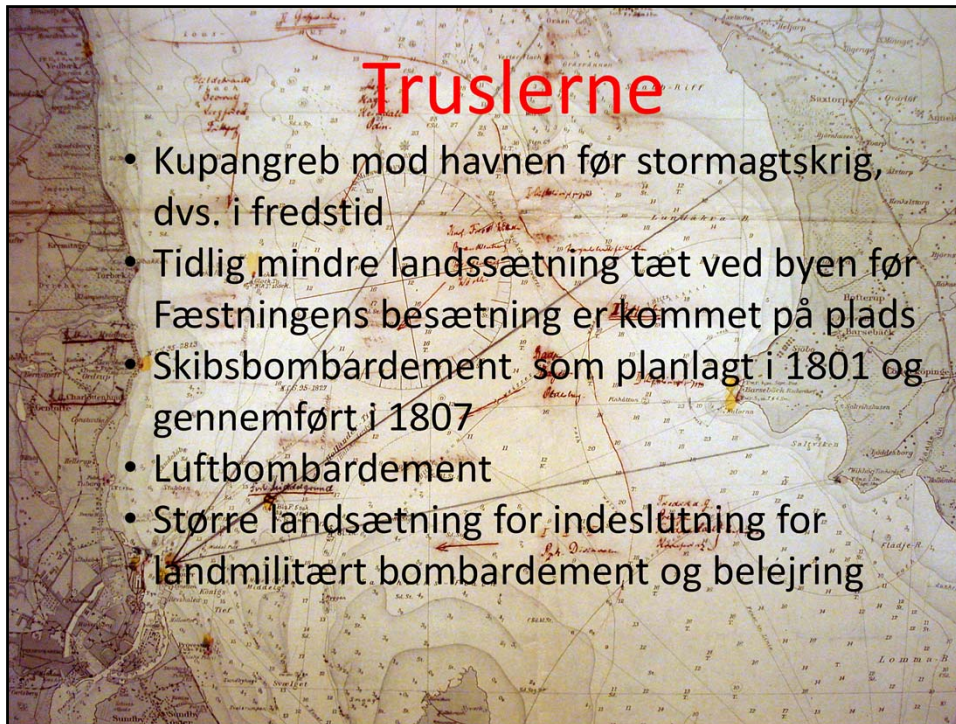

Truslerne

Udgangspunktet

Klargøringen

Truslerne:

Kupangreb mod havnen før stormagtskrig, dvs. i fredstid:

- Blev analyseret i detaljer i begyndelsen af århundredet af premierløjtnant Henri Wenck for et foredrag i Søløjtnantselskabet i marts 1900. Et sådant kupangreb sås som problemløst, men måske var det ikke sandsynligt, at tyskerne kunne tro på, at situationen var så ringe.
- Var scenariet i Karl Larsens invasionsfiktion fra foråret 1908: "Dommens Dag".
- Blev taget op som en mulighed af tyskerne i de sidste seks uger før 9. april, efter at Falkenhorst og Hitler havde bestemt, at ikke kun Jylland skulle besættes.

Tidlig mindre landsætning tæt ved byen før Fæstningens besætning er kommet på plads:

- For at bombardere byen med feltartilleri. Dette var hærens forventede formål med en sådan landsætning, dvs. en gentagelse af 1807. Truslen drevet af egen sårbarhedsfølelse, aldrig reel.
- For afskæring af jernbanene med mobiliseringstransporterne til København. Dette var i 1910-1914 og efterår 1915-1918 hærens mareridt. Planlagt af Tyskland 1897-1903 med landsætning i Køge.
- For at søge hurtig afgang ved fremrykning mod bymidten og afskæring af jernbanerne til København. Planlagt af Tyskland 1897-1903 som landsætninger i Dragør.

Skibsbombardement som planlagt i 1801 og gennemført i 1807:

- Overvejet af Tyskland i 1898 (se kort) og igen i 1916.

Luftbombardement:

- Før krigen mest set som science-fiction af de professionelle, men behandlet i litteraturen og pressen.
- Planlagt af Tyskland fra efteråret 1916.

Større landsætning for indeslutning for landmilitært bombardement og belejring:

- Set som en mindre sandsynlig men senere på krigen realistisk mulighed. Planlagt af Tyskland 1903-05.

Svaghederne i udgangspunktet

- Ingen stående styrke og derfor intet fredstidsberedskab i felthæren.
- Hæren ikke kampegned før efter nogle måneders samvirkeuddannelse efter mobilisering
- Intet fredstidsberedskab/ingen sikringsbesætninger på forterne om vinteren
- Beredskabet minimalt i flåden om vinteren
- Næsten halvdelen af den nødvendige felthærsstyrke var garnisoneret og blev mobiliseret i Jylland-Fyn

Svaghederne i udgangspunktet ved vedtagelsen af Forsvarslovene i september 1909:

- Ingen stående styrke og derfor intet fredstidsberedskab i felthæren. Det var en ren rekrutuddannelsesstyrke med eneste feltøvelser om efteråret. Enhederne skulle sammensættes af mange indkaldelseshold
- Selv den mobiliserede hær – og dens førere - blev ikke kampegnede før efter nogle måneders samvirkeuddannelse
- Intet fredstidsberedskab/ingen sikringsbesætninger på forterne om vinteren
- Beredskabet minimalt i flåden om vinteren
- Næsten halvdelen af den nødvendige felthærsstyrke var garnisoneret og blev mobiliseret i Jylland-Fyn

Generelt: En sikringsstyrke i krisetid

Klargøringen generelt ved etablering af sikringsstyrke:

- Efter ønske fra Krigsministeriet i slutningen af 1909 om klargøring af grundlaget for en Sikringsstyrke spilles en sådan for både hær og flåde i februar 1910 i i Generalstabens krigsspil.
- Efterår 1910: Styrken to opgaver: Sikring af København og sikring af mobiliseringen i de kommende, nye sjællandske provinsgarnisoner.
- Vinter 1911: Foreløbige instruktioner for styrken.
- Sommer 1911: Instrukser er udarbejdet, der forudsætter Sikringsstyrken formeres (bl.a. fire BTN i København, hvoraf to BTN til Nordfronten).
- Efterår 1911: Videre arbejde med reglerne for styrken under indtryk af Agadir-krisen.
- Sent november 1911 definerede Krigsministeriet sammensætningen af sikringsstyrken (tre-fem årgange, herunder fem af jyder og fynboer, og føringsenhederne)
- Vinter 1912: Øves anvendelsen ved Generalstabsøvelsen.

Klargøringen generelt ved etablering af hærens og søværnets efterretnings- og varslingsorganisationer og centre

- Fra 1907: Generalstabens Efterretningssektion opbyggede hurtigt et agentnetværk i Tyskland – og engelske havne – der kunne give strategisk varsel og krigsforberedelser og taktisk varsel om invasionsforberedelser.
- Eftersommeren 1911 etableredes en fast officersvagt i Generalstaben med ansvar for at alarmere i Hærens og Marinens nøglepersoner på grundlag også af indberetninger fra Udenrigsministeriet.
- Februar 1912: Instruks til forpoststatsskibe og fyrskibe, herunder bl.a vagerinspektionsskibet LØVENØRN til patruljering i Sundet nord og syd for København, rapporterede til Orlogsværftets Radio (reelt Forsvarets hovedradio) i Radiohytten på Holmen.
- 25 oktober 1912 etablerede Den kommanderende Admiral en permanent efterretningsstation på Søværnets Kaserne, der kunne følge situationen og øge beredskabet.

Sikring af havnen i og ved denne:

- Enighed mellem hær og flåde om sikring af Kalveboderne i december 1910.
- Chefen for Kystartilleriregimentet besluttede i februar 1911, hvordan kupberedskabet skulle være på hans forter. Man diskuterer dog dette mellem Generalstaben og Flådens Stab i de efterfølgende år uden at opnå enighed: Flåden ønsker vagt som på et skib, hæren mener ikke, at konstant officersvagt er realistisk.
- Defensionens organisering af nattevarsling mellem de gamle, små enheder og forternes projektører i mørke/usigtbart vejr klar 1912 i revideret udgave.
- Minespærringer i adgangsvejene til havnen diskuteres stadig.
- Bevogtning og spærring af havne med bomme o.l. udvikles stadig.

Landsætning tæt ved byen

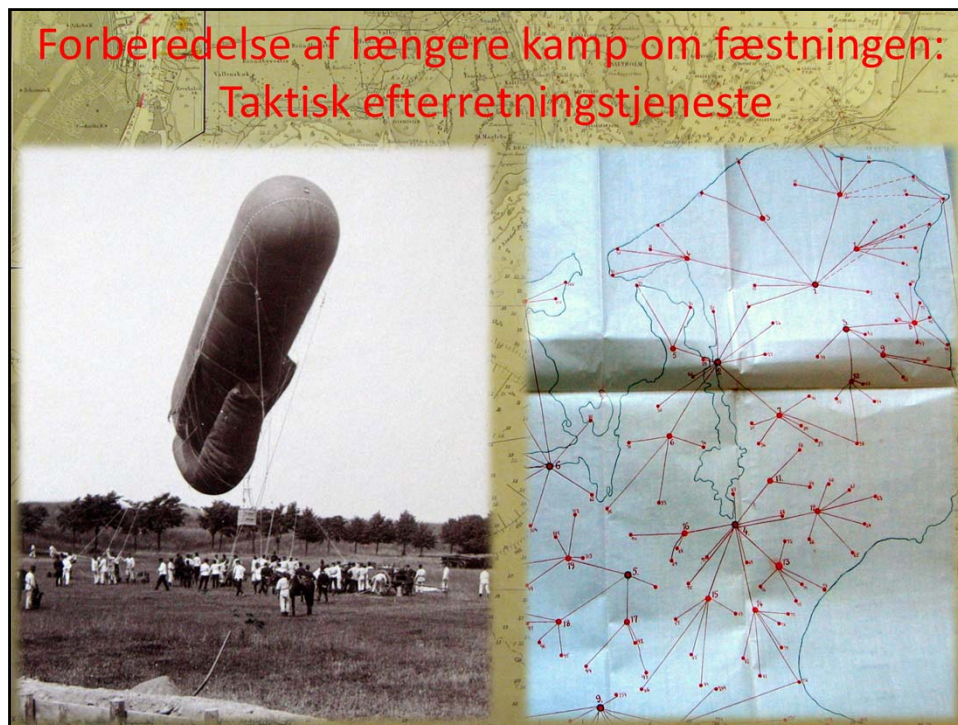
Landsætning relativt tæt ved byen:

- Nye, fremskudte kystværker ved Mosede, Taarbæk og på Saltholm
- Undervandsbåde vil være særdeles effektive (landgangsdamperne sættes nok på grund for at undgå torpedering).
- Værnsfælles studie- og øvelsesaktivitet om indsats af forsvarsstyrkerne fra hær- og flåde.

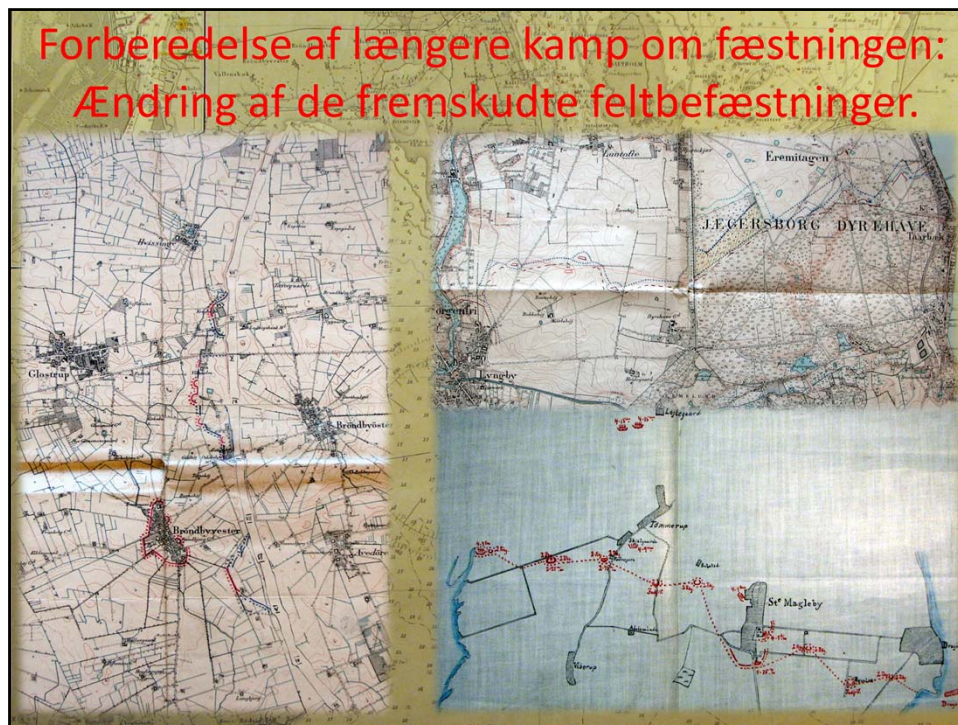
Sikring mod skibsbombardement:

- Tårnbæk, Middelgrund, Saltholmflak, Charlottenlund, Kastrup, Dragør og Kongelunden bygges/opbygges fra 1912
- Minefelter, herunder i svensk territorialfarvand planlægges/forberedes fra 1912
- Undervandsbåde øves indsat også i Sundet Nord fra eftersommer 1914.

Forberedelse af længere kamp om fæstningen – taktisk efterretningstjeneste:

- Den civile efterretningstjeneste, et stay-behind rapportør netværk, der gradvis var opbygget igennem de foregående år, blev landsdækkende og suppleret
- Der blev udarbejdet en plan for observation af fæstningens forterræn fra høje punkter og observationsstiger
- Man etablerede en lille ballonpark og en flyvetjeneste

Forberedelse af længere kamp om fæstningen:

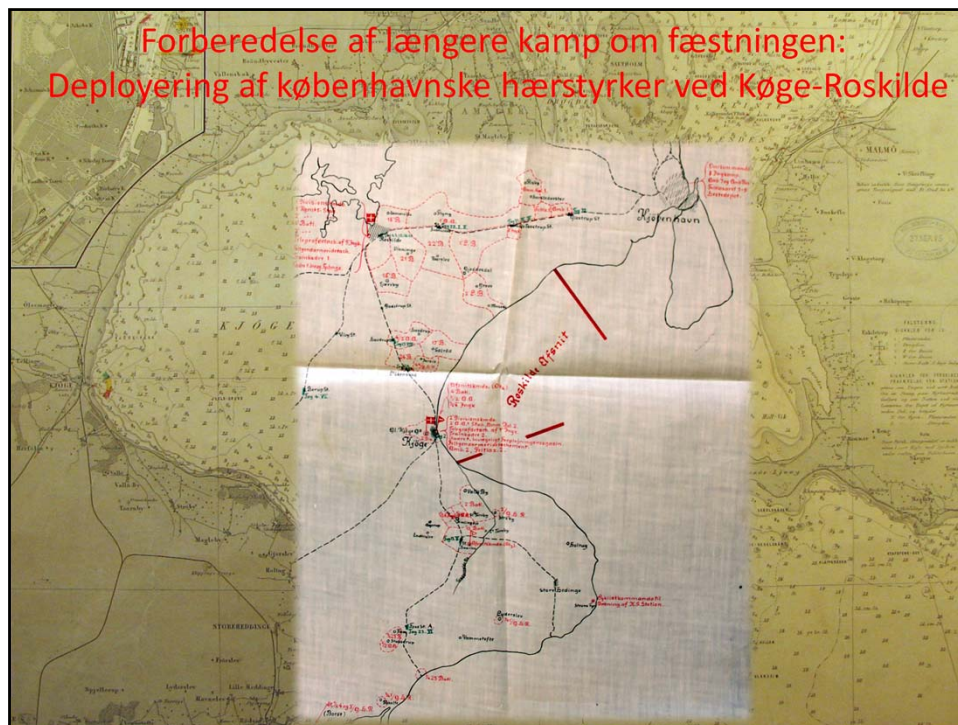
- På Vestvolden blev de fremskudte værker reduceret til det absolut nødvendige ... som kunne bemannes.
- Nordfronten blev i 1913 forberedt suppleret med en robust feltbefæstet linje, betalt af Forsvarsindsamlingens hovedbeløb.
- Sydfrontens hovedlinje tværs over Amager blev fastlagt i foråret 1914

Forberedelse af længere kamp om fæstningen:

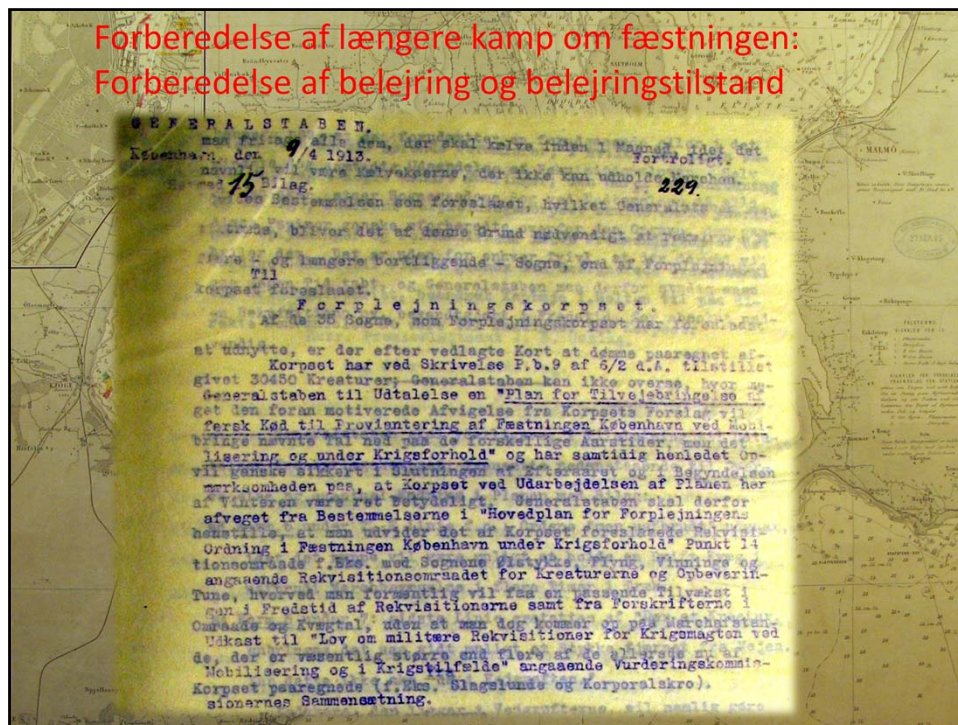
Flytning af jysk-fynske garnisoner for 3 Division

- Protesterne og "Generalstrejken" i 1911
- Hærledelsens udnyttelse af krisen og efterretningerne i vinteren 1913 til at få garnisonerne flyttet og kaserne bygget i Holbæk, Slagelse, Vordingborg, Ringsted og Roskilde
- De jysk-fynske officerer forbereder sig på deres nye, indledningsvise neutralitetsopgaver

Forberedelse af længere kamp om fæstningen:

- Generalstabsøvelsen i 1911: Deployering af de københavnske hærstyrker (1 og 2 Division) ved Køge-Roskilde nogen tid efter mobilisering, så de kan forsvare Køge Bugt-kysten og hjælpe 3 Division tilbage.
- Denne mulighed afløses i vinteren 1916 af Tunestillingen.

Forberedelse af længere kamp om fæstningen:

- Forberedelse til indkvartering af hele hærens mandskab hos byens 550.000 borgere.
- Forberedelse af belejring ved forsyning af byen til at holde til to måneders belejring.
- Forberedelse af belejring ved at lade kommandanten i byen overtage retshåndhævelsen i Fæstningen fra civil jurisdiktion.

Forberedelse af længere kamp om fæstningen:

- Begyndende forberedelse af luftforsvar som forsvar mod tyske luftskibe.
- Man når kun markedsundersøgelser før krigen.

Forberedelse af længere kamp om fæstningen:

- Loven fastlagde, at der skulle holdes en mobiliseringsøvelse hvert fjerde år, dvs. senest i efteråret 1913.
- Da krisen var sluttet i foråret accepterede Forsvarsministeren modvilligt, at øvelsen – den første i Danmark – blev holdt.
- Den blev en – særdeles succesrig – generalprøve på indkaldelsen af den forstærkede sikringsstyrke et lille år senere.

I efteråret 1913 var Københavns forsvar klar med undtagelsen af de nye kystværker.